

AZ ÚJ JEGYBANK SZEREPE A NEMZETEK SZÖVETSÉGÉNEK SZANÁLÁSI TERVÉBEN.

Írta: *Poponics Sándor.*

Azok között a gyakorlati jelentőségű intézkedések között, amelyek összessége a nemzetek szövetsége és a kormány közös számítási programját alkotja, a jegybank létesítése időileg az első helyet foglalja el. Ennek az új jegybanknak az államtól és minden politikai befolyástól függetlennek kell lennie. Magántársaság alakjában alakul meg. Az új jegybank magára vállalja az üzleti működésének megkezdésekor meglévő egész államjegyforgalmat és az állami jegyintézet giro-tartozásait, ezzel szemben átveszi az utóbbi intézet összes, ú. n. kommerciális aktívumait, amennyiben ezek az új bank alapszabályainak megfelelnek. Átveszi továbbá a jegy intézet követeléseit az állammal szemben. Ezek a követelések, nemkülönben az említett jegyforgalom és giro-tartozásoknak az átvett aktívumok által nem fedezett része, együtt fogja az állam adósságának azt a blokkját alkotni, amellyel az állam az új banknak tartozni fog. Ez az adósság, minthogy az új bank az államnak semmi szín alatt sem közvetve, sem közvetlenül nem hitelezhet, a bankszabadalom egész tartama alatt nem növekedhetik, ellenkezőleg, csak apadhat, mert az államnak a banküzlet hasznában való részesevé, a bank által netán fizetendő jegy adó mind az adósság törlesztésére fordítandó.

A banknak legfőbb feladata az ércben való fizetés, a kész-fizetések előkészítése és azok fenntartása, ha egyszer azokat megkezdte. Addig is köteles a bank minden erejével azon lenni, hogy a korona értéké a külföldi váltóárfolyamokon mérve, állandó maradjon. Senki, a bankon kívül, papírpénzt nem bocsáthat ki. Az állam is kötelezi magát, hogy a bankprivilegium tartama alatt állami papírpénzt nem bocsát ki. Ez a kötelesség külön garanciális biztosítékok által is meg van erősítve, mert a bank jogosult az államnak ezzel a kötelességgel netán

ellenkező intézkedései, úgyszintén olyan intézkedései ellen, amelyek a korona értékállandóságát veszélyeztetni képesek, a közigazgatási bíróság előtt panasszal élni, sőt azt is kérheti a bank, hogy a panasz tárgyává tett intézkedés a panasz elintézése előtt végre ne hajtassék, és amennyiben a végrehajtás már megkezdődött, az ne folytattassék. Ilyen kérelem fölött a közigazgatási bíróság elnökének 24 órán belül kell határoznia.

Az új bank alapszabályai, tőkéje és szervezete, ügy- és üzletköre, az érc- és a bankszerű fedezetre való rendelkezések, a bank szabaddalmi jogai mind e legfőbb szempontok érvényesülését szolgálják.

A bank létesítése és üzleti tevékenységének megkezdése ezek szerint jelenti az inflációs, pénzrontó korszak végét. Az állam a maga szükségleteinek a fedezéséről nem gondoskodhatik többé a jegysajtó útján. Kiadásait erélyesen apasztani, bevételeit, amennyire csak lehet, fokozni fogja. Az alatt az idő alatt, amíg ezek az intézkedések teljes hatásukat éreztetni fogják, a tervezet szerint fölveendő külföldi kölcsönből kell a kezdet hiányait fedezni.

Az államnak ez a visszavonulása az eddig gyakorolt pénzrontás teréről egyfelől, másfelől a visszatérés a gazdasági élet normális viszonyaihoz, vagyis fokozatos, de azért lehető rövid idő alatt foganatosítandó megszüntetése mindazoknak a mesterséges beavatkozásoknak, amelyek részben a háborús gazdálkodás maradványai, részben inkább politikai hangulatok, mint a gazdasági életfolyamatok törvényszerűségének helyes felfogásából keletkeztek, előfeltételei annak, hogy az új bank a korona értékét egy állandó szinten fenntarthassa, fenntarthassa azokkal az eszközökkel, amelyek a jó, egészséges pénzpolitika eszközeit képezik és amelyek az egész művelt világon ilyenekül el vannak ismerve.

Egy további előfeltétele a jegybank sikeres működésének, hogy a bank azokkal az anyagi eszközökkel rendelkezék, amelyek a szervezetben, a helyes működésben vetett bizalom momentumán felül, azt az erőt szolgáltatni képesek, amely feladatának hatékony teljesítését biztosítja. Saját tőkéjén felül is kell, hogy az új banknak további értékek rendelkezésére kerüljenek, amelyek számára a devizák és valuták piacán domináló helyzetet teremteni képesek. Ebben az irányban döntő lesz az, hogy az állam hitelműveletei, amelyek a szanálási terv alapvető részét alkotják, mentől előbb teljes sikerrel járjanak. Semmi okunk sincs ebben a sikerben kételkedni, mert ha meggondoljuk, hogy Magyarország pénzügyi talpraállításának feladata az országnak és a nemzetek szövetségének közös vállalkozása, és az utóbbi szervezet mindinkább növekedő tekintélye és erkölcsi súlya a közös vállalkozás sikere érdekében csakis hálásan elismerhető mértékben működik, A szkepsis, amellyel a tervnek az a megszerkesztése találkozott, hogy előbb kell a bankot létesítenünk avégből, hogy a bizalomnak azt a levegőjét létrehozzuk, amely a külföldi tőke igénybevételéhez szükséges, és csak azután léphetünk fel külföldön mint hiteltkeresők, mindinkább eloszlik. eloszlik annak a mérhetlenül nagy gazdasági és társadalmi előnynek a felismerése és megbecsülése folytán, amely épen a közelmúltban szerzett tapasztalatok szerint a rendezett pénzviszonyok nyomai vannak.